

PROZA

Andrej Lutman

Sončno mesto

I

Srečal sem te bil v Sončnem mestu. Obuta si bila v kože polhov in ogrnjena v plamene dolgih bronastih las, ki so ti zastirali pogled vame. Ker naju je obkrožala množica meščanov, sem sam pri sebi sklenil, da ti, če se ti dovolj približam seveda, rečem, naj odideva zadaj za kip. Tam se namreč pričenjajo gaji. Sklepal sem, da si tujka v mestu. Nisi mogla vedeti, da se tam zadaj za kipom in gaji zori puščava in tiste plave živalice bliskajo med teki plavo svetlobo, ki sem ti jo hotel pokazati.

V najino bližino sta prišla starec in psica. Psica se je sklonila in mi jela ovohavati levo nogo. Starec pa se ti je počasi približal, te prijateljsko dregnil s komolcem desne roke v trebuh, da si si razprla slap las čez obraz in ga pogledala, ti nekaj zamomljaj, se obrnil vame, glasno zažvižgal psici in skupaj sta izginila v množici na ulici.

Premaknil sem se proti tebi.

»Od kod poznaš tega starca?« sem te vprašal.

»Od kod me ti poznaš?« si mi odgovorila.

Zagledal sem se ti v oči in opazil, da imaš eno oko popolnoma črno, drugo, levo, pa me je spominjalo na sivino mačjih oči. In obraz!

»Poznam te že iz tistih časov, ko še nisem vedel za obstoj žensk, iz tistih davnih časov, ki sem jih bil kar nenadoma pozabil.« »Ne sanjaj, no,« si se nasmenila. »Danes sem prispela v to mesto. Mnogo sem slišala govoriti o vas, ki tukaj prebivate. Pravzaprav ne prav mnogo. Mi ga razkažeš?«

Osupnil sem. Da bi ji bil za vodiča? sem modroval sam pri sebi. Pa saj: tiste svetlobice bi ji lahko pokazal za začetek! sem bil kar spet vesel pozabljene domislice. Radovedno si mi zrla v telo.

»Da ne boš brezupno sumničila: po poklicu sem Klicar. Nekateri me imenujejo tudi Glasnik. Ta naziv se mi zdi rahlo preveč zanesen, zato me ogovarjaj s prvim. In da ne bo pomote: ves čas najinega druženja bom svoj poklic vestno izpolnjeval in izpopolnjeval. Jasno!«

sem zaključil svoje bevskanje. Prav zlovešče me je zanimala tvoja prisotnost takrat na tistem mestu.

Strmo si me pogledala v oči in zazdelo se mi je, da sem te prestrašil. Kasneje si mi sicer zagotavljala, da je tak tvoj odziv na podobna nastopaštva, kakor si označila mojo takratno držo med govorjenjem.

»Pridi,« sem slišal glas, »pokažem ti Plavo puščavo.«

»Ne! Mesto hočem videti!«

»Prav,« sem se sprijaznil. »In kam hočeš najprej?«

»Najprej greva v kakšno prehranjevalnico. Tako sem lačna. Plačam jaz, da se spet ne boš predolgo odločal. No?«

»Kje pa imaš svoje stvari?« sem hotel malce pridobiti na času.

»Vse imam s seboj,« si končala pogovor.

Ko sem te vodil med množico, sem na nekem prav pustem mestu, ki se včasih pokaže v vrvenju meščanov, opazil, da me someščani opazujejo. Hitro sem nakazal ustrezno gesto, celotno dejanje dopolnil s samo Klicarjem znanimi gibi, in izrazi opazovalcev so minili. Izginila je tudi pustost tistega mesta. Izklical sem nama neopaznost, ki je pa še nisi občutila. Odvodil sem te v Četrto obrokov.

Ze med naročanjem divjačine in vina sem na zapestju tvoje leve roke opazil nakit redke sorte. Sprva sem se domislil sorodstva izdelovalca zapestnice s cehom Brezrokeev. Vendar ne! Oni ne upodabljajo trikotnikov v taki snovi in v takšnem zaporedju. Potem pa me je preblisnilo: tisti stavec s psico, seveda. Postal sem nestrpen.

»Veš,« sem začel s pogovorom, ko sva odložila čaši nazdravitve, »temu prostoru, kjer zdaj sediva, se ne pravi prehranjevalnica. Nikoli se ne reče, da se greš prehranjevat, pač pa: na obrok. Zdaj sva na obroku, povabila si me na obrok, odšla bova od obroka. Razumeš?!«

Prav zvito si zacmokljala: »Oh, mislim, da se bom morala prav malce potruditi, da bom pojedla vse, kar sva naročila. Po tvojem krožniku sodeč, si bil bolj lačen od mene, kaj?«

Kar spreletelo me je: sedel sem pred skorajda praznim krožnikom. Le kdaj sem vse manjkajoče pojedel? sem se spraševal in v zadregi napolnil čaši. Skorajda nemogoče se mi je zdelo, da bi lahko ob tvezenju glede imenovanja prostorov oglodal vse tiste kosti, ki sem jih zrl pred sabo. Kakšen sem ti bil videti? sem vrtal vase.

»Ja, danes sem imel naporna opravila, pa sem očitno popolnoma pozabil iti na obrok. Dobro, da sva se srečala, a?« sem se skušal izviti bolj sam v sebi.

»Naporna opravila? Pa kaj ti sploh počneš, Klicar?«

»Hm, kličem.«

Videl sem, da te nisem ravno navdušil z odgovorom. Je pa vse kakor edini in pravilen.

»Veš,« si me zbudila iz naslajanja ob misli, da sem ti vendarle skrivnost, »tisti stavec z živaljo me je bil spraval skozi mestna vrata. Prav hvaležna sem mu. Stražniki, kot jim pravite, so na vhodu zahte-

vali nekakšna priporočila. Ničesar nisem imela. Potem pa, ko sem se nameravala že vrniti, je pristopil tisti starec, se nekaj pogovarjal s Stražnikom, pokazal name, potegnil iz torbe neko skrinjico, jo pokazal Stražniku, mu jo pred nosom odprl, da je Stražnik skoraj odskočil, no, in zdaj sem tukaj.«

»In ti dal zapestnico.«

»Kako veš? Ga poznaš?« si se kar malce razburila, da sem se zadovoljno pretegnil.

»O čem sta se pogovarjala?« sem napadel.

»Oh, o vsem mogočem. Predvsem me je spraševal o domu, pa o potovanju do Sončnega mesta. Bil je izredno prisrčen. Kar razgovorila sem se. Seveda, vsega nisem hotela povedati, nekaj reči sem si tudi izmislila. Še zdaj ne vem, s kom sem imela opravka.«

»Kaj ti je povedal o sebi?«

»Ha, priseči sem morala, da ne izdam nikomur vsebine njegovih besed. Obljubil mi je, da se še srečava. Potem mi je dal zapestnico in mi pokazal, kako naj jo nosim. Tako, pojedla sem. Greva zdaj na ogled?«

»Ti je omenil barvo tvojih oči?« kar nisem mogel odnehati.

»Seveda,« si mi zamižikala. »To je bilo prvo, po čemer me je vprašal. Zdaj pa dovolj o tem starcu. Že tako sem nalomila prisego. Odi-diva.«

Vstala sva, plačala je Oštirju in zapustila sva obed. Na ulici se je nekoliko zmanjšalo število meščanov, tako da sva se kar hitro premikala proti Velikemu trgu. Na poti do trga nisem opazil nič zanimivega, zabavnega, sumljivega, žalostnega, nič, kar bi mi bilo mogoče uporabiti za kakršnokoli sklepanje o tebi. Nekaj pa sem zanesljivo vedel: če ti je starec s psico res s skrinjico omogočil vstop, potem tvoj obisk ni porod želje, ampak zahteve.

II

Na Velikem trgu je le par skupin izvajalo obrede. Sonce je že pričelo slabeti. Če bi bil siten, bi ob modrovanju o vremenu pripomnil, da je rahlo soparno. Ustavila sva se skorajda na sredini trga.

»Si za kakšno bajejanje?« sem te zmotil iz motrenja trga.

»Kaj je to?«

»Kar vidiš. Sicer pa ne bodi hecna.«

»Hecna!? Prvič vidim takšna početja. Kaj počno?«

»Učijo čričke kikirikati. Boljše, da se odstraniva. Niso jim pri srcu radovedna buljenja.«

»Pusti me. Prav to hočem gledati. Kaj si rekel, da to gibanje v krogu je?«

»Tako. Dovolj je bilo z ogledovanjem mesta in trga in ulic. Z mano greš. Takoj.«

»Pa kaj se greš? Me boš zapodil iz Sončnega mesta? Pa kaj sploh si ti, ki me sprašuješ neumnosti, razlagaš po svoje — meni nerazumljivo — stvari, ki jih prvič vidim, me hočeš prav nesramno in naduto odvesti s seboj? Kdo si? Kako se imenuješ? Ne, ne mislim tega naziva Klicar. Kako ti je ime? Povej mi.«

Vse to si zdrdrala v eni, skorajda brezvetrni sekundi, ko sem poskušal najti povezavo med tvojo nevednostjo in med švigom lastovke nizko nad nama. Pa zmoreš tako lagati, bi ti skorajda rekel, ko sem se zazrl vate. Ne. Enostavno: nisi lagala. Kako, da je starcu že na vходу uspelo? Morda bi bil moral že takrat, ko sem te videl s starcem in psico, klicati.

Tedaj sem se te prvič dotaknil. Svojo desno roko sem položil na tvoje levo rame.

»Ničesar in nikogar se ti ni treba bati. Od zdaj naprej te ne bom več z ničimer moril, ne bom ti razlagal, ne bom te več vodil od zanimivega k zanimivejšemu. Zanima me le, kje misliš prebivati, domovati?«

»Zakaj hočeš to vedeti? Starec me ni spraševal takih stvari. Naporno je druženje s tabo. Samo zaslišuješ me. Kaj sploh počnem v Sončnem mestu? To hočeš vedeti? S kakšno nalogo sem prispela sem? Te zanima, kdo me je poslal?«

»Ne pretiravaj,« sem ti rekel in si spustil roko ob telo. »Par napačnih sklepov sem si naklepal. Pretiraval sem z možgani, kot se reče. Če te slučajno zanima: imam prostorno domovanje. Dobrodošla si. Z vso svobodo, ki jo potrebuješ. Ne vem, kako si z denarjem. Mesto ni ravno poceni. Mimogrede: prehranjevalnice lahko imenuješ tudi obednice. Sicer pa: kje si sploh mislila spati, se umivati..., pri starcu?«

»Prenehaj že s tem starcem... Kako, mar nimate poslopij za obiske? V drugih mestih, kjer sem že bila, imajo prav gostoljubne palače.«

»Vidiš,« sem se oddahnil, »tak je bil vzrok, da skorajda nisi prestopila praga mesta. Daj, za ogled mesta in še česa boš imela še dovolj časa, mislim. Greva k meni; zdi se mi, da ti bom vseeno moral marsikaj razložiti. Tudi ti meni. Ne razumi me napak: ne silim te.«

Vedel sem, da pojdeva. Drugače bi morala kaj kmalu zapustiti mesto. V Sončnem mestu ni nepričakovanih obiskov.

III

Ko si prišla izpod prhe, ovita v vijoličasto brisačo, lepa v bosih nogah in mokrih laseh, si kar siknila vame: »Kako, da imaš vse te prostore na razpolago. In pohištvo. Zrcala. Okrasje.« »Daj,« si se sklonila k meni, »povej mi, kdo si? Kako ti je ime? Na vhodnih vratih ni nikakršnega napisa. Si mestni veljak?«

Sklonila si se do mojih ust in sem te poljubil. Kratko in krepko. Zajela si sapo; se bliskovito vzravнала, si odvila brisačo, jo vrgla vame, da mi je pokrila glavo, da nisem mogel do popolnosti zreti v tvoje nago telo, odhitela proti sobi, ki sem ti jo namenil, in zaloputnila duri za seboj. Kar moral sem se zakrohotali. Resnično radosten sem se še sam namenil pod prho, ko je potrkalo po durih. Odprl sem jih. Vame so bolščali starec, starka in psica.

Z gesto sem jih povabil v sprejemnico. Ko so posedli po naslanjačih, sem glasno rekel: »Pozdravljeni v domovanju Klicarja.«

Psica je zaprla temne oči.

»Pozdravljen, Klicar. Prispeli smo, ker vemo, da imaš zanimiv obisk,« mi je odvrnil starec.

»Vam lahko ponudim mrzel obed?« sem jim rekel z namenom, da malce na samem prečešem splet okoliščin.

»Ni potrebno,« je spregovorila starka in nadaljevala: »Slutim samo, kaj veš o nas... Nekakšni trgovci smo. Ne trgujemo sicer z blagom, kakršno so zapestnice in ovratnice, na neki način pa vendarle trgujemo. Težko bi ti zdaj opisala robo, ki jo raznašamo naokoli. V zameno nudimo dognanja in spomine nekoč živečih. Sicer pa, če že hočeš biti gostoljuben, lahko živali ponudiš vodo.«

Zapustil sem sprejemnico. V oblačilnici sem se preoblekel v svilen domačo haljo. Izbral sem oranžno. Nataknil sem si cokli iz lipovega lesa. V skodeli sem prinesel vodo in jo postavil pred naslanjač s psico. Starec in starka sta zgolj z votlimi očmi spremljala moje početje. Usedel sem se v naslanjač nasproti njim. Psica se je sklonila nad skodelo in previdno pričela z mlaskanjem. Opazil sem, da sta psičja ovratnica in tvoja zapestnica iz iste snovi. Seveda je bila ovratnica obdelana z drugačnimi liki.

»Ste v kakem cehu?« me je zanimalo.

»Nekaj naj ti bo popolnoma razumljivo,« je vsiljivo vskočil starec, »zanima nas predvsem tvoja gostja. Deležen boš zgolj podatkov, ki ti jih bomo dali brez tvojih zasliševanj. Nočemo biti nevljudni...«

»Pa kaj vas sploh trpim tukaj!« sem privzdignil glas, »še vedno sem Klicar — in to ne najslabši. Veste, da lahko uporabim...« »Seveda vemo,« me je starka lenobno prekinila, »da imaš sile in moči — mimogrede: komajda smo vaju izsledili —, ne veš pa nečesa: pri vsem skupaj gre za malce drugačne stvari in reči. Pravzaprav si še mlad in niti ne tako dolgo nazaj si bil zgolj zametek tega, v kar se zdaj razvijaš. Ne veš pa nečesa: ne zavedaš se svojih mej. Tu smo zato, da te omejimo. Sicer pa smo trgovci. Trgovali bomo s tabo. Kar pogoltni to.«

»In kaj ima ona pri vsem tem?« še nisem odnehal.

»Ona se te pa popolnoma nič ne tiče!« je odsekal starec.

Postal sem togoten: te izkopanine naj bi mi postavile kakšne meje; in kar prvo: ona-se-te-pa-popolnoma-nič-ne-tiče. V duhu sem se pre-

dal področjem vode in ugotovil: res zanimiv splet okoliščin. Pomiril sem se. V sprejemnico se je iz polmraka kradel mrak. Iz naslanjača se je dvignila psica, blago skočila proti meni, se pred mano ustavila in mi položila šapi v naročje. Nisem vedel, kaj bi sam s sabo.

Neopazno si vstopila in sedla v prost naslanjač poleg mene.

»Tudi mene marsikaj zanima. Prisluškovala sem zadnjemu delu pogovora. Kaj boste pa z mano, a?« si žolčno privzdignila glas.

»Predvsem ne pozabi na žival,« ti je z nasmehom rekla starka.

»Odidimo,« je zamomljajal starec.

Psica se je v trenutku dvignila. Vsi trije so odšli proti vhodnim durim in skozi nj. Duri so pustili priprte. Obsedela sva. Komaj sva jim sledila v njihovih hitrih, izurjenih gibih. Kar spolzeli so skozi prostor. V sprejemnici je bila že skorajda tema. Izvila si si zapestnico in jo položila na mizo. Zapestnica je zasvetila s plavo svetlobo. Ni razsvetlila sprejemnice, le žametno je ždela v svojem plavem žaru.

»Pridi!« sem kriknil.

Za roko sem te odpeljal v obrednico. Odstrl sem kletko in ti jo pokazal: plavo živalco, ki se je žarila z enako, morda isto svetlobo kot tvoja zapestnica. V molku sva zrla, zdi se mi, nekam daleč.

»Je to iz Plave puščave?«

»M-h. Veš, malokateremu jo uspe ujeti, še manj nas je, ki nam jo uspe obdržati v življenju. Nekako sem ponosen nase. Tudi ti si lahko ponosna. Imaš zapestnico, ki je redkejša od v ujetništvu živečih plavih živalic.«

»Ko bi bila vedela, da živite v Sončnem mestu takšni prismuknjenci, sploh ne bi prišla sem.«

»Glede na vse do sedaj doživeto bi bilo res nemara bolje, da sploh ne bi prišla,« sem se zahihital, da si me mrko pogledala, in nadaljeval: »Veš: zdaj si tukaj. Pridi in, prosim te, sediva v bivalnico. Zdaj pa je že čas, da nekaj zveva drug o drugem, se ti ne zdi?«

»Oh, ne vem,« si se zamislila in odšla sva iz obrednice.

V bivalnici sem prižgal svečo, ki jo prižigam v določene namene. Topla svetloba te je oblila. Vse se mi je zdelo popolnoma jasno in nedvomno bi obtičal v nizanju misli na misli, da nisi stopila k šanku, vzela steklenico vina, čaši, led, vodo... Nazdravila sva in skoraj izpraznila čaši. Še vedno sva tiho in židko ždela v molčanjih, v dolgih molkih, ko čas počiva.

»Kako ti je ime?« si spregovorala zelo počasi.

»Imam mnogo imen. Klicar sem in vsak klic mi je ime. Veš, ta poklic bi ti najlaže opisal takole: hodim po mestu ali izven njega in v nekem trenutku na nekem mestu opazim stanje ali splet okoliščin, ko moram zatresti glas v klic. S tem klicem za določeno spoznanje spremenim tisto, v kar sem bil klic namenil.«

»Kako pa veš, kdaj in kje kličeš?«

»Ha: ne vem. Vem in ne vem. Lahko bi temu rekel slutnja, uvid, občutek, čutenje, presnavljanje, ne vem. Če se malce pusto izrazim: to je v meni. Ostalo je vaja, izkušnja.«

Rad bi vedel, kaj si pomislila, ko sem končal. Zdelo si se mi nevarno ravnodušna. Natočil sem čaši. Dvignila si jo in počasi odpila požirek. Svoje sivo in svoje črno oko si zazrla vame.

»Tam, od koder prihajam, živimo drugače. Zdi se mi, da je vse eno samo ogromno velemesto. Nikjer mu ni konca. Na ulicah so vozila. Ljudje smo drugače oblečeni. Tam je mraz. Ne, ne zebe nas, pa vendar je mraz. Tega do prihoda v vaše kraje sploh nisem vedela. Res, pravšnje je ime Sončno mesto. Da sploh obstajate, sem izvedela iz pogovora, ki sem mu po čudnem naključju prisluškovala. Tam sem živela z moškim, ki je zaposlen v vladni ustanovi. Nekoč sem ga obiskala v tistem poslopju. Sam mi je rekel, naj ga obiščem. Že to se mi je zazdelo čudno. Seveda sem bila radovedna, kaj počne. Nikoli ni o tem govoril. No, in tako sem ga čakala v njegovem prostoru. Iz sosednjega prostora sta prihajala dva glasova. Bila sta dovolj močna, da sem ju lahko poslušala kar s stola, na katerem sem sedela. Govorila sta prav čudne in meni nerazumljive stvari. Beseda je tekla o Sončnem mestu... Uh! Čisto suha usta imam.«

Odpila si dva dolga požirka.

»Hm. Zdelo se mi je, da en glas podaja poročilo drugemu. Ne bom se spomnila natančno, toda šlo je nekako takole: v okolici Sončnega mesta naj bi bili izmerili nekakšno sevanje, ki ga še niso poznali. Drugi glas je zahteval čimnatančnejše poročilo o meritvah. Vsega tega zdaj ne znam obnoviti. No: tako sem prvič slišala o vas. Moškega, s katerim sem tedaj živela, sem na vse pretege spraševala o tem mestu. Povedal mi je le, da lahko dobim vse podatke v okrajnem skladišču podatkov. Odšla sem tja. Nisem zvedela mnogo, dovolj pa, da me je vsa stvar začela še bolj zanimati. Na primer: da proizvajate zgolj misli, podobe in pojme, da zgolj vi odločate, kdo v mesto sme, pa da vas mi iz velemesta preskrbujemo z živili, tehniko in podobnim.«

»Kako si našla pot do sem?«

»Preprosto. Sedla sem na letalo in pristala ob vznožju gora, za katerimi se razteza vaše mesto. Tam so mi bili povedali, da bom morala peš do vas. Dali so mi vso potrebno opremo, hrano in vodo. Sicer pa prehod čez gore sploh ni naporen. Skoraj ves čas sem hodila po stezah. V nekaj dnevih sem prišla do mestnih vrat. Nadaljevanje pa tako poznaš.«

Spet sva pričela z molčanjem. Čudu čudnemu sem se čudil, ko iz sanj prečudnih kvišku sem se zbudil, mi je šlo kar malo na smeh. Tako torej: tak način da uporabljajo. Seveda, videli smo, da se dogajajo podobne stvari. Vse skupaj je torej še bolj preprosto, kot smo si bili

predstavljali! Moral bi oditi na miselni obred, da bi tam vse prečesali in zaključili, sem pomislil.

»Znate brati misli?« si me prekinila v odločanju.

»Tudi, vendar ni vse zgolj v branju misli. So še pomembnejša početja. Veš, branje misli zahteva precejšnje napore. Izčrpavajoče je. Tega ne počnemo prav pogosto. Pa tudi: misli so zgolj misli. Pripomoček, bi rekel. Sicer pa: kakšen je tvoj poklic?« »Imam nižjo izobrazbo. V obratu za izdelovanje oblačil določam vzorce, ki jih potem odtisnejo na tkanino. Prav zabavno. Česa vsega si umetniki ne zmislijo.«

Zagledala si se v svečo, ki je dogorevala. Verjetno je utrujena, sem pomislil. Najbolje, da jo spravim v posteljo, potem pa ...

»Ti pripraviš obrok? Po tem bi bilo najbolje, da greš počivat. Moraš si prečistiti moči,« sem ji rekel.

»Nisem lačna. Ja, kar v posteljo grem.«

»Dobro se naspi. Nekaj časa bom še tukaj, potem pa odidem na obisk. Naj te ne moti, če se zbudiš sama. Prosim pa te, da me tu počakaš. Kmalu se vrnem. Na razpolago so ti vsi prostori in stvari, ki so v njih. Po obed stopi v kuhinjo. Velja?!«

»Tako pozno hodiš na obiske?«

»He, imamo čudne navade, morda jih sploh nimamo. No, lahko noč?«

»Ja, lahko noč,« si zamrmrala in se skorajda odkradla.

IV

V temi sem odšel v sprejemnico. Zapestnica je vztrajala v svojem plavem žarenju. Previdno sem jo prijel. Bila je lahna. Še vedno je žarela. Vedel sem, da bi jo s potiskom na zapestje ugasnil. V obeh rokah sem jo prenesel v bivalnico in jo položil v stekleno omaro na črno svilo. Zaprl sem omaro in se zagledal vanjo. Sveča je le še brlela. Sedel sem, se popolnoma sprostil, opravil par dihalnih vaj, zaprl oči in si predložil Plavo puščavo.

Za gaji se je proti krajem, kjer zahaja sonce, plavo bleščalo. Rumeno sonce je na večer tonilo v plave meglice. Prek puščave je bil možen edini prost dostop do mesta in vanj. V gajih ni bilo Stražnikov. Vedeli smo, da se je nekaj ljudi prebilo skozi in da se nahajajo med nami. Morda jo je prešel še kdo. Nekateri meščani, ki so se spuстили globoko vanjo, so vedeli povedati, da so tam videli drugačna bitja. Opisi so si bili različni. Vsak je ta bitja videl drugače. Sam še nisem bil tako globoko. Prispel sem le do Sivih peščin, kjer sem ulovil plavo živalco. Bil je to morda največji podvig, kar sem jih opravil. Po tem sem postal Klicar. Obrede vpoklica v Klicarja smo redko izvajali.

Odprl sem oči. Dvignil sem se. Odšel sem v oblačilnico, se preoblekel v belo kuto, si nataknil škornja in zapustil domovanje. Napolnil sem se proti domovanjem Glednikov.

Glednik, ki mi je bil pomagal že mnogokrat, mi je ves smejoč se odprl duri. Vedno se mi je zdel mlajši od mene, a je zatrjeval nasprotno. Radostno me je povabil naprej. Odšla sva v bivalnico, sedla v mehka naslanjača, nazdravila in spregovorila.

»Vedel sem, da prideš. Zagledal sem te v krogli. Moral si hiteti sem. Si razburjen?« me je kot vedno špikal.

»Za žensko gre,« sem ga poskušal zresniti. Ni se dal.

»Tudi to vem. In starec in starka, psica . . .«

»Torej: povej mi, česar ne vem.«

»Pridi, gledala bova.«

Odšla sva do steklene krogle. Postavila sva se pred njo. Izvedel je obred. Gibko je krožil pred kroglo. Ko je končal, sem še sam izvedel priklic. Zagledala sva se v kroglo.

Bledica površine se je razblinila. Nastopile so barve. Skupki težko določljivih odtenkov in oblik so se mi zarivali v pogled. Vem, da dober Glednik, kar je moj gostitelj brez dvoma bil, že iz teh javljanj razbere okoliške odseve pojava. Sam sem prve podobe ugledal šele, ko je Glednik že govoril.

»Zapletel si se.

Zelo grdo si se zapletel.

Precejšnja razdvojitve moči se obeta.

Spoli se združujejo.

Psica je pomembna.

Zapustil boš Sončno mesto.«

Govoril je prostodušno. Z odzvenom njegovega glasu so izginile tudi podobe, barve. Spet sva stala pred bledico krogelne povrhnjice. Vse podobe sem videl tudi sam. Dogodki so se hitro nizali drug na drugega; nisem jim utegnil slediti in si jih istočasno tolmačiti. Za takšno početje so bili pač Gledniki. Obrnila sva se drug proti drugemu. Čakal sem, da spregovori. Še vedno je obnavljal like. Zazdelo se mi je, da tudi njemu podobe niso bile ene izmed enostavnejših. Sicer me je bil pa vaje, sem samovšečno pomislil.

»Daj, sprehodiva se do terase,« je končno spregovoril.

»No, mojster,« sem ga dregnil, ko sva zrla v lučice v temi.

»Se zavedaš, da je prišel tvoj čas odločanja,« je prav počasi začel in, ko je pomolčal, nadaljeval: »Minilo ti je obdobje, ko si samo pohajal naokoli, ugotavljal le prave trenutke za klic, skratka: živel si prav lagodno. Dovolj časa se pozna, da lahko sodim o nekaterih tvojih postopkih iz preteklosti. O postopkih, ki jih boš ali ne boš izvrševal v prihodnosti, boš lahko sodil le sam. Nikogar in ničesar ne boš imel, na kar ali na kogar bi lahko prenašal svoje ugotovitve. Seveda, še vedno boš hodil po nasvete, pa po mnenja, pa na pogovore in obiske. Razlika bo: mnenju drugih ne boš več zaupal. Življenje se ti pravzaprav sploh ne bo spremenilo. Seveda: ko ga boš moral, ga enostavno boš. Na to sem mislil, ko sem ti rekel, da se boš moral naučiti soditi o

svojih postopkih, obredih, o načinih bivanja. Morda pa boš ostal isti, kdo bi to vedel. Izziv imaš. To je nekako vse, kar lahko rečem. Morda ga nisi vreden,« me je še podražil, ko je končal.

»Starec mi je rekel, da se me tista ženska prav nič ne tiče. Pa nekaj o mejah sta govorila,« sem malce pretiraval v toženju. »Vse to je njuna stvar. Le ugibam lahko, kako se bo vse skupaj razvijalo. V vsej stvari mi smrdi, če hočeš moje skromno mnenje, na nekaj, kar ni v srži Sončnega mesta. Morda se motim. Ne, ne mislim, da mi stvar ni všeč. Sicer pa tako veš, da se ob takih pripetljajih ne oziram na lasten izbor. Dovolj dobro te poznam. Tudi nagledal sem se te tam v krogli.«

Obmolčala sva. Brez namiga sva se odpravila proti bivalnici. Glednik je iz kuhinje prinesel skodelici kave, dolgo pipo in zeli. Vznemiril sem se. Nikoli še nisem videl, da bi mi s čim takim postregel. Seveda, vedel sem za zeli. Tudi sam sem jih že bil poskusil. Enkrat. Za okus, mi je bila tedaj dejala Vzgojiteljica. Takrat sem kadil neko rožnato listje, pomešano z belim prahom. Vzgojiteljica mi ni povedala za ime rastline. Glednik pa je prinesel več posodic. Odprl jih je in stresel njih vsebino na nizko okroglo mizo, poleg katere sva sedela. Gledal sem ga, ko je mešal ščepce med seboj. Nastal je kupček rjavih, zelenih, črnih in rumenih drobtinic. Previdno je natlačil pipo, jo prižgal in mi jo podal. Potegnil sem nekaj dimov in mu jo vrnil. Tudi sam je potegnil in tako sva nadaljevala. Dim iz pipe in iz najinih ust se je polagal po prostoru. Tedaj šele sem opazil, da v bivalnici sploh ni vira svetlobe. Noč se je stapljala z zoro. Podal sem mu ugaslo pipo. Odpil sem požirek kave. Okusa sta se dopolnjevala. Res prijetno. Počutil sem se lahko. Tedaj pa sem se spomnil nate.

»Veš,« sem mu rekel, »oditi moram. Verjetno se je ženska že prebudila. Zdi se mi, da me čaka.«

»A tako močno da je,« je skorajda bolj sam pri sebi dejal.

»Ne spakuj se!« sem mu zabrusil.

»In fant se zaljubi...« kar ni nehal.

»Poslušaj! Če pri tej priči ne utihneš, bom...«

»Posilil pričo?« me je v hihitu prekinil.

»Tiiii!« sem zakričal in poskušal vstati. Ni šlo.

Nisem se mogel premakniti. Poskušal sem z glavo. Ni šlo. Zakričal sem. Ustnici, jezik, glasilki in oči sem lahko premikal. Tudi bobenčka sta mi menda delovala. Ostalega telesa enostavno nisem čutil. Bil sem buden. Zagotovo. Tudi mislil sem kot po navadi. Premakniti pa se nisem mogel.

»No, si se pomiril?«

»Kaj si mi dal kaditi?«

»Pustiva zdaj to. Usmeri svojo pozornost na stanje, v katerem se nahajaš. Postal si popadljiv, premakniti pa se ne moreš. Kaj boš? Naj ti povem, da sem sam v podobnem stanju. Ne morem se premakniti. Lahko govoriva popolnoma sproščeno. No, za začetek mi povej svoje

zaključke ob dogodkih včerajšnjega dne, » me je prav svečano nago-
voril.

Zdrdral sem mu jih. Brezizrazno je poslušal. Zora se je petljala z
jutrom. Ko sem končal, sem začutil roki, pa trebuh in kmalu celo
telo. Vstal sem in se pretegnil. Tudi Glednik je vstal, me pospremil do
izhoda in zaprl duri za mano. Pravzaprav je bil že dan. Sonce je
temnilo Svetli vrh gora v daljavi. Napotil sem se k tebi. Počutil sem
se utrujenega. Zeli so me izčrpale.

Odhitel sem v oblačilnico, pa pod prho in v obrednico, kjer sem
opravil še zadnji obred pred spanjem. Na terasi sem še nekajkrat za-
dihal in v spalnici skoraj zlezal v posteljo.